

PAREIŠKĖJO VAIDMUO SKUNDŽIANT PROKURORO SPRENDIMĄ NUTRAUKTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

Iveta Vitkutė Zvezdinienė, Genovaitė Ročienė

Kauno kolegija

Anotacija. Straipsnyje analizuojamas LR baudžiamojo proceso kodekso 214 straipsnyje įtvirtintas teisinis reguliavimas, kuriuo reglamentuojama ikiteisminio tyrimo nutraukimo bei priimtų procesinių sprendimų apskundimo tvarka. Keliamą problemą, kad praktikoje šio straipsnio 7 dalis neapima pareiškėjo procesinės teisės skųsti prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą. Besiklostanti praktika, autorių nuomone, neatitinka tikrosios įstatymų leidėjo valios, o tai suponuoja mintį, kad aktyvios, pilietinės visuomenės dalyvavimas baudžiamajame procese sunkiai įgyvendinamas.

Raktiniai žodžiai: pareiškėjas, apskundimas ikiteisminiame tyrime, pilietinės visuomenės aktyvumas baudžiamajame procese.

Įvadas

Temos aktualumas ir probleminė situacija.

Visuotinai pripažįstama, kad demokratinėje valstybėje tik pilietis atsakingas valstybei. Tik aktyvi, pilietiška kiekvieno žmogaus pozicija gali padėti apginti teisėtus interesus ir lūkesčius gyventi saugiai. Vadinasi, kiekvienas žmogus, visuomenėje atlikdamas tam tikrą vaidmenį, turi būti pilietiškas, elgtis, nepažeidžiant kitų asmenų teisių, o, kalbant apie visuomenės saugumą – užkirsti kelią nusikalstamai veikai ir padėti ją išaiškinti. Kaip taikliai yra pastebėjęs Ancelis (2011), „kad už viešą saugumą atsakinga ne vien policija, o visa bendruomenė“. Įstatymų leidėjas LR nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme yra pažymėjęs, jog kiekvieno Lietuvos piliečio dalyvavimu, atvira pilietine visuomene, suvokiančia pavojus ir savo atsakomybę, pilietišškai susipratusia ir pasirengusia ginti Lietuvos laisvę, remiasi nacionalinio saugumo sistema. Kova su nusikalstamumu, viešosios tvarkos bei asmens saugumo valstybėje užtikrinimas yra vienas didžiausių prioritetų, užtikrinant šalies nacionalinį saugumą. Valstybė privalo sutelkti jėgas ryžtingai ir veiksmingai kovai su nusikalstamumu, ypač su organizuotu nusikalstamumu, šešėliniu verslu, korupcija bei narkomanija ir tuo užtikrinti tinkamą šalies vidaus saugumą. Valstybės ir jos sukurtų institucijų veikla tampa daug efektyvesnė tuomet, kai į šią kovą įsitraukia visuomenė. Ne veltui įstatymų leidėjas minėtame nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme yra nurodęs, kad nacionalinio saugumo užtikrinimo subjektai yra piliečiai, jų bendrijos bei organizacijos.

Pagrįstai manytina, kad svarbiausiu pamatiniu valstybės instrumentu, reguliuojančiu visuomenės įtraukimą į nusikalstamų veikų išaiškinimą, yra Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (toliau – BPK). Tačiau, analizuojant BPK normas apie visuomenės dalyvavimą, atskleidžiant ir tiriant nusikalstamas veikas, arba galimybę visuomenei dalyvauti, užkertant kelią nusikalstamoms

veikoms, neužsimenama (Ancelis, 2011). Visgi, reikia paminėti, kad yra keletas išimčių. LR BPK 140 straipsnio 1 dalis numato, jog be ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro asmenį, įtariamą, padarius nusikalstamą veiką arba užkluptą nusikalstamos veikos darymo metu gali sulaikyti kiekvienas žmogus. Tokį laikino sulaikymo instituto reglamentavimą nustatė 2007 m. BPK pataisa, priimta tam, kad piliečiai galėtų aktyviai bei teisėtai ginti Konstitucijos bei baudžiamojo įstatymo saugomas vertybes.¹

Dar vienas atvejis, įtvirtintas BPK, skatinantis asmenų pilietišumą, yra asmens teisė, o tam tikrais atvejais (kai daromas sunkus ar labai sunkus nusikaltimas) pareiga informuoti policiją ar prokuroro tarnybą apie nusikalstamos veikos padarymą arba ją padariusius asmenis. Pagal BPK toks asmuo vadinamas pareiškėju. Vėliau per procesą jis paprastai tampa nukentėjusiuoju - liudytoju arba tik liudytoju, atitinkamai įgydamas BPK numatytas procesines teises ir pareigas. Regis toks įstatymo leidėjo požiūris atitinka anksčiau išsakytas mintis siekti atviros ir darnios pilietinės visuomenės. Tačiau, ar taip yra iš tiesų? Ar asmuo, turėdamas kilnų tikslą - padėti išaiškinti nusikalstamą veiką ar tokią veiką padariusį asmenį, visais atvejais įgyja procesines teises ir pareigas, gali dalyvauti prokuroro diskrecinių galių kontrolės procese, daryti įtaką galutiniam sprendimui priimti. Bylų dokumentų analizė parodė, kad tais atvejais, kai pareiškimą parašęs asmuo - pareiškėjas – per procesą neapklausias liudytoju, nepripažįstamas nukentėjusiuoju, neįgyja proceso dalyvio statuso, todėl atitinkamai suponuojama, jog pastarasis neturi procesinės teisės skųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo sprendimų dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo. Dėl straipsnyje keliamų probleminių klausimų jokie tyrimai nebuvo atlikti.

Šio tyrimo tikslas – išanalizuoti teises prielaidas

¹ Šie Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai sulaukė prieštarų vertinimų, tačiau dėl straipsnio apimties ši problema neanalizuojama.

das dėl asmenų galimybės skųsti prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą. **Tyrimo objektas** – pareiškėjų teisių turinys, skundžiant prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą. **Tyrimo dalykas** – teisės aktai, reglamentuojantys prokuroro diskreciją, nutraukiant ikiteisminį tyrimą, ir asmenų teises, skundžiant tokio pobūdžio sprendimus.

Straipsnyje dokumentų analizės metodu buvo tirti pagrindiniai informacijos šaltiniai: teisės norminiai aktai, numatantys apskundimo ikiteisminio tyrimo stadijoje tvarką, empirinė medžiaga. Sisteminės analizės metodu nustatyti teisinio reguliavimo ypatumai dėl pareiškėjo teisės apskųsti prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą. Loginiu analitiniu metodu išaiškinta baudžiamojo proceso normų, reguliuojančių pareiškėjo teisės apskųsti prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, turinio prasmė, pateikti apibendrinimai ir išvados. Lingvistiniu metodu atskleistos BPK vartojamų sąvokų reikšmės.

Pareiškėjo procesinių teisių turinio problema

Paanalizuokime tokią situaciją. X asmuo sužino, kad kaimynystėje gyvenantis Y asmuo gamina narkotines medžiagas. Būdamas pilietišku, X apie tai praneša policijai. Policija, kaip ikiteisminio tyrimo subjektas, X pareiškimo pagrindu pradeda ikiteisminį tyrimą. Remiantis BPK normomis, toks pareiškėjas tapti nukentėjusiuoju paprastai negali, nes, vadovaujantis BPK 28 straipsniu, nukentėjusiuoju pripažįstamas tik tas fizinis asmuo, kuriam nusikalstama veika padaryta fizinė, turtinė ar moralinė žala. Remiantis šiomis įstatymo nuostatomis, darytina išvada, kad nusikalstama veika padaryta žala – tai baudžiamojo įstatymo saugomų asmeninių ir turtinių vertybių sunaikinimas arba pakenkimas, sukėlęs neigiamų padarinių, kuriuos galima įvertinti turtine išraiška ir suprantama kaip visi nusikalstamos veikos sukelti, su ja priežastinį ryšį turintys padariniai, reiškiantys konkrečios subjektyvios teisės pažeidimą (Jurka, Randakevičienė ir Jukonis, 2009). Pateiktame pavyzdyje nurodytos nusikalstamos veikos tiesioginiu objektu laikoma visuomenės saugumas, keliant pavojų neapibrėžtos žmonių grupės gyvybei, sveikatai ar turtui. Taigi, jeigu X asmuo nevartojo Y gaminamų narkotinių medžiagų, o buvo tik Y nusikalstamus veiksmus pastebėjęs asmuo, X nebus pripažįstamas nukentėjusiuoju BPK nustatyta tvarka. Vadinasi, neįgis suinteresuoto proceso dalyvio teisių, taps tik liudytoju. Gali būti ir taip, kad byloje nebus jokių suinteresuotų proceso dalyvių, išskyrus įtariamąjį (kaltinamąjį). Kas tokiu atveju gali inicijuoti prokuroro diskrecijos kontrolę? Ypač, tais atvejais, kai kalbama apie nepagrįstą ikiteisminio tyrimo nutraukimą. Ši problema buvo iškelta dar 2010 metais. Tuometinis generalinis prokuroras atkreipė dėmesį, kad BPK 214

straipsnio 3 dalyje nustatytas teisinis reglamentavimas dėl proceso dalyvių informavimo apie ikiteisminio tyrimo nutraukimą, neapima tų atvejų, kai ikiteisminis tyrimas pradėdamas ne pagal nuo nusikalstamos veikos nukentėjusio asmens pranešimą, ir ikiteisminio tyrimo metu joks asmuo nepripažįstamas nukentėjusiuoju, nes žala būna padaryta valstybei ir viešiesiems interesams. Tokiais atvejais generalinis prokuroras rekomendavo prokurorams pranešti asmeniui, pagal kurio skundą, pareiškimą ar pranešimą buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, ne tik apie ikiteisminio tyrimo nutraukimą, išsiunčiant sprendimo nuorašą, bet ir išaiškinti teisę tokį sprendimą apskųsti aukštesniajam prokurorui (Lietuvos Respublikos Generalinė prokuratūra 2010). Tokią nuostatą generalinis prokuroras Lietuvos Respublikos Seimui rekomendavo įtvirtinti ir BPK. Įstatymų leidėjas, reaguodamas į generalinio prokuroro pasiūlymą bei jam pritardamas, pateikė BPK pakeitimo įstatymo projektą. Įstatymų leidėjas pastebėjo, kad teisė apskųsti sprendimą gali būti prarandama ir tais atvejais, kai sprendimas nutraukti ikiteisminį tyrimą, pareiškėjui, kurio pranešimo pagrindu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, nėra išsiunčiamas ir siekdamas vienodos praktikos, ugdyti pilietišką visuomenę ir palaikyti grįžtamąjį ryšį su tokiais asmenimis, inicijavo BPK 214 straipsnio pataisą (Lietuvos Respublikos Seimas 2011). 2011-06-21 LR Seimas priėmė BPK straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą, kuriuo minėtas straipsnis buvo papildytas septintąja dalimi, apibrėžiant prokuroro pareigą pranešti apie sprendimą nutraukti bylą asmeniui, pagal kurio skundą, pareiškimą ar pranešimą buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Šiuo teisiniu reguliavimu įstatymų leidėjas siekė užtikrinti proceso dalyvių teises ir laisves baudžiamajame procese, pakeičiant BPK normas, reglamentuojančias skundų nagrinėjimą ikiteisminio tyrimo metu ir taip įtvirtinant teisinio tikrumo principą. Toks įstatymų leidėjo žingsnis yra logiškas ir nuoseklus, nes pagal LR Konstitucijos nuostatas asmenų lygiateisiškumo ir teisės kreiptis į teismą ikiteisminio tyrimo stadijoje principai yra tarpusavyje susiję. Kaip Konstitucinis Teismas (2006, 2011) savo jurisprudencijoje yra ne kartą pažymėjęs, jog pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kad būtų neleidžiama per ikiteisminį tyrimą priimtų sprendimų apskųsti teismui. Ši konstitucinė nuostata atsispindi BPK 63 straipsnio 1 dalyje ir BPK 440 straipsnio 1 dalyje. Šiose normose įstatymų leidėjas išskiria keletą asmenų grupių, turinčių teisę apskųsti sprendimus. Skundžiant prokuroro sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, išskiriamos dvi tokių asmenų grupės: pirmoji - proceso dalyviai, antroji - asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės. Skundžiant žemesniojo teismo sprendimą aukštesniajam teismui – trys grupės: pirma - tai bylos nagrinėjimo teisme dalyviai, kurie mano, kad žemesniojo teismo nutartimi pažeistos jų teisės ir

teisėti interesai; antra - kiti proceso dalyviai, trečioji – byloje nedalyvaujantys asmenys, kuriems buvo taikytos BPK 163 straipsnyje numatytos prievartos priemonės. Baudžiamojo proceso teisės doktrinoje įprasta manyti, kad diskusija apie subjektų interesų įgyvendinimą baudžiamajame procese galima tik tada, kai kalbama apie proceso šalis, t. y. įtariamąjį, kaltinamąjį, nukentėjusįjį, civilinį ieškovą, civilinį atsakovą ir kt. (Jurka, 2009) Tačiau loginis ir sisteminis BPK 440 straipsnio 1 dalies normos turinys suponuoja tai, kad skundą teismui gali paduoti ir tie asmenys, kurie, nebūdami proceso dominantės, vis dėlto taip pat siekia ginti atitinkamus savo interesus. Iš anksčiau pateiktos situacijos, kai X asmuo nėra prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno apklaustas liudytoju ir dėl anksčiau išdėstytų priežasčių nėra pripažintas nukentėjusiuoju, kyla klausimas: ar jis bus proceso dalyvis BPK 63 ir 440 straipsnių prasme ir ar turės subjektines teises bei, koks bus šių subjektinių teisių turinys. Nagrinėjamo iškelto klausimo kontekste paminėtinos BPK 168 straipsnio nuostatos. Pagal BPK 168 straipsnyje įtvirtintą teisinį reguliavimą, kartu su BPK 63 straipsniu, ikiteisminį tyrimą gali inicijuoti bet kuris asmuo, tiek turintis byloje suinteresuotumą, tiek jo neturintis. Toks asmuo turi teisę skųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro sprendimą atsakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Taigi, jei ikiteisminį tyrimą inicijavęs asmuo turi teisę daryti įtaką ikiteisminiam tyrimui pradėti, tai pagal įstatymų leidėjo padarytas BPK 214 straipsnio papildymo nuostatas, jam garantuojama teisė daryti įtaką ir ikiteisminį tyrimą užbaigti, jį nutraukiant. Pažymėtina, kad teisės teorijoje laikomasi nuostatos, jog demokratinėje valstybėje teisė be pareigos arba pareiga be teisės egzistuoti negali. Kitaip tariant, jeigu asmuo turi pareigą, vadinasi, atitinkamai jis turi ir teisę. Subjektinės teisės kartu su subjektinėmis pareigomis yra asmens (subjekto) statuso elementai, kartu sudarantys socialinių santykių vienovę (Spruogis, 2011). Nagrinėjamo turinio kontekste kiekvienas asmuo, pranešdamas apie nusikalstamą veiką, turi pareigą, pirma, nemeluoti, t. y. kiekvienam asmeniui yra numatyta baudžiamoji atsakomybė už pranešimą apie nebūtą nusikaltimą, antra, tam tikrais atvejais asmuo privalomai turi pranešti apie nusikaltimą, priešingu atveju jam gali kilti baudžiamoji atsakomybė už nepranešimą apie jį. Remiantis teisių ir pareigų vienovės principu, esant pareigai, turi būti garantuojama ir teisė. Tačiau teismų pozicija šiuo klausimu yra nevienareikšmė. Kauno apygardos teismas 2012-10-26 ir 2012-11-12 nutartimis atitinkamai byloje Nr. 1S-1801-383/2012 ir Nr. 1S-1946-348/20122 pažymėjo, jog pagal BPK 214 straipsnį teisę apskųsti nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą turi tik proceso dalyviai – įtariamasis, nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsako-

2 Remiantis ikiteisminio tyrimo duomenų paslapties principu, šių bylų aplinkybės nedetalizuojamos.

vas ir jų atstovai, o pareiškėjas nėra nei vienas iš šių proceso dalyvių, todėl tokios teisės neturi. Tokio teismo požiūrio logika ta, jog būtent įtariamasis (kaltinamasis), nukentėjęs ir kiti subjektai vienu ar kitu mastu baudžiamojoje byloje siekia tenkinti atitinkamus savo poreikius. Kitaip tariant, minėti subjektai siekia tenkinti bei ginti savo interesus, atsižvelgdami į savo vaidmenį baudžiamajame procese. Šiuo atveju, asmens interesas siejamas su materialiniais teisiniais interesais, t. y. siekiu ginti aiškiai identifikuojamas materialinės teisės normų saugomas teises bei laisves (Jurka, 2009). Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog ne dėl visų nusikalstamų veikų pažeidžiamos konkretaus asmens teisės ir laisvės. Dažnai baudžiamajame procese yra sprendžiamas viešojo intereso apsaugos klausimas. Pavyzdžiui, LR Baudžiamąjį kodeksą (toliau - BK) 300 straipsnis numato baudžiamąją atsakomybę už dokumento suklastojimą ar disponavimą suklastotu dokumentu. Tokioje byloje dažnai nebūna nukentėjusiojo asmens. Prokurorui priėmus sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, nelieka asmens, galinčio inicijuoti tokio sprendimo teisėtumo patikrinimą. Panašių nusikalstamų veikų, kurias tiriant, nebus nukentėjusiojo asmens, BK galima rasti ir daugiau.

Pranešėjas – proceso dalyvis?

Sistemiškai analizuojant BPK nuostatas, matyti, kad asmenims, tiek turintiems asmeninių interesų baudžiamajame procese, tiek jų neturintiems, suteikiama bendra „proceso dalyvio“ sąvoka. Įstatymų leidėjas BPK sąvokos „proceso dalyvis“ neapibrėžia. Tai paliekama baudžiamojo proceso teisės teorijai. Vyraujanti teorija, kuria vadovaujasi teismai, neatspindi šiandienų realijų. Jeigu įstatymų leidėjas sugalvoja naują terminą „pareiškėjas“, vadinasi, šis terminas turi atsispindėti ir proceso dalyvių institute, apibrėžiant pareiškėjo procesines teises ir pareigas. Konstitucinis Teismas (2006) yra pažymėjęs, kad negali būti pažeista Konstitucijoje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą, nepriklausomai nuo savo teisinio statuso. Tačiau tuo pačiu nurodo, jog įstatymų leidėjas, reglamentuodamas baudžiamojo proceso santykius, gali nustatyti ir tokį teisinį reguliavimą, kad nebūtų leidžiama asmeniui piktnaudžiauti konstitucine teise, kreiptis į teismą, kai tokiam kreipimuisi nėra jokio pagrindo (Konstitucinis Teismas, 2006). Tokia pozicija atsispindi teismų praktikoje. Antai, Kauno apygardos teismas 2012-11-13 nutartimi byloje Nr. 1S-1944-579/2012, remdamasis Konstitucinio Teismo 2006-01-16 nutarimu, nusprendė, kad siekiant išvengti asmenų piktnaudžiavimo konstitucine teise kreiptis į teismą, turi būti nustatomas asmens tiesioginis suinteresuotumas byla, t. y. kiek asmeniškai vienas ar kitas sprendimas lemia kiekvieno asmens konstitucines teises ir laisves. Kitaip tariant, teismui paliekama diskrecijos teisė kiekvienu konkrečiu atveju spęs-

ti, ar asmuo turi apskundimo teisę, ar tokios teisės neturi. Tokia nevienoda teismų praktika iškreipia tikrąją įstatymų leidėjo valią, o visuomenės ir valstybės interesų gynimas tampa tik deklaratyviais teiginiais. Darytina išvada, kad tokia praktika siekiama gintis nuo aktyvių, pilietišku visuomenės narių, o Konstitucijoje įtvirtintas siekis sukurti teisinę valstybę, darnią, aktyvią, pilietišką bei saugesnę visuomenę yra sunkiai įgyvendinamas. Miražu tampa ir prioritetu laikomas šiandienų teismų ir prokuratūros tikslas tapti viešais, atvirais, skaidriais, keliančiais visuomenės pasitikėjimą. Todėl pritartina tai teismų praktikai (Vilniaus apygardos teismo 2014-08-26 nutartis byloje Nr. 1S-781-190/2014), kuri nedviprasmiškai apibrėžia, kad jeigu byloje be pareiškėjo, kuris nėra pripažintas BPK 214 straipsnio 3 dalyje nurodytu subjektu, nėra kitų subjektų, turinčių teisę apskusti prokuroro nutarimą, pareiškėjui turi būti numatyta galimybė skusti prokuroro procesinį sprendimą, priešingu atveju, įstatymo aiškinimas reikštų, kad pareiškėjas, padavęs skundą ar pareiškimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, t.y. suinteresuotas asmuo, negali apginti savo pažeistų teisių arba visuomenės ir valstybės interesų, o tai iš esmės prieštarautų BPK 1 straipsnyje nurodytai baudžiamojo proceso paskirčiai. Šiuo atveju teismas suinteresuotumą pripažįsta vien tuo, jog asmens pareiškimo pagrindu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Išvados

1. Įstatymų leidėjas nauju teisiniu reguliavimu, reglamentuojančiu prokuroro sprendimo nutraukti ikiteisminį tyrimą apskundimo teisę, BPK sugalvojo naują terminą „pareiškėjas“.
2. Nauju terminu „pareiškėjas“ siekiama ugdyti pilietišką visuomenę ir palaikyti grįžtamąjį ryšį su asmenimis, pranešančiais apie nusikalstamų veikų padarymą.
3. Bylų dokumentų analizė rodo, kad pareiškėjas, neįgijęs byloje jokio procesinio statuso, neturi teisės inicijuoti prokuroro sprendimo nutraukti ikiteisminį tyrimą.
4. Kai sprendžiamas viešojo intereso apsaugos klausimas pagal nusikalstamos veikos pobūdį, ne visuomet suponuojamas tiesioginis materialinis ir procesinis asmens suinteresuotumas. Dėl šios priežasties pagrįsti BPK 1 straipsnyje nurodytus tikslus, asmens suinteresuotumas ir tuo suponuojanti teisė skusti prokuroro nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą siejama su pareiškimo pagrindu pradėtu ikiteisminiu tyrimu.

Literatūra

1. Ancelis, P. (2011). Visuomenės dalyvavimas baudžiamajame persekiojime Straipsnių rinkinys, 19, http://www.mruni.eu/kpf_dokumentai/fakultetas/

- Leidiniai/VSVT_5_Visas_2011-06-20.pdf.
2. Jurka, R. (2009). Diskusiniai liudytojo intereso egzistavimo baudžiamajame procese aspektai. *Jurisprudencija*, 1(115), 359–376.
  3. Jurka, R., Randakevičienė, I., Juzukonis, S. (2009). *Baudžiamojo proceso dalyviai*. Vilnius: Industrias.
  4. Kauno apygardos teismo 2012-10-26 nutartis byloje Nr. 1S-1801-383/2012.
  5. Kauno apygardos teismo 2012-11-12 nutartis byloje Nr. 1S-1946-348/2012.
  6. Kauno apygardos teismo 2012-11-13 nutartis byloje Nr. 1S-1944-579/2012.
  7. Vilniaus apygardos teismo 2014-08-26 nutartis byloje Nr. 1S-781-190/2014.
  8. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas. Valsybės žinios, 2000, Nr. 89-2741.
  9. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas. Valsybės žinios, 2002, Nr. 37-1341.
  10. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 37, 40, 44, 46, 48, 53, 55, 56, 62, 63, 64, 65, 70, 73, 80, 82, 90, 93, 108, 110, 111, 130, 131, 132, 139, 140, 141, 142, 151, 154, 160, 161, 166, 167, 168, 171, 178, 186, 199, 212, 214, 217, 225, 232, 233, 234, 254, 256, 276, 287, 296, 300, 302, 303, 308, 310, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 319, 320, 324, 326, 327, 329, 333, 342, 358, 367, 368, 370, 372, 373, 374, 375, 377, 380, 381, 382, 384, 385, 409, 413, 414, 439, 447, 448, 454, 460 straipsnių pakeitimo ir papildymo, 306 straipsnio pripažinimo netekusiu galios, Kodekso papildymo 41(1), 77(2), 80(1), 374(1), 374(2), 412(1) straipsniais ir Kodekso priedo papildymo įstatymas. Valsybės žinios, 2007, Nr. 81-3312.
  11. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3, 9, 40, 63, 64, 152, 154, 155, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 170, 172, 178, 179, 181, 183, 214, 217, 218, 220, 237, 254, 276, 372, 373, 374(1), 374(2), 418, 419, 421, 426, 429 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Kodekso papildymo 3(2), 160(1) straipsniais įstatymo projekto 2011-04-19 aiškinamasis raštas Nr. XIP-3121.
  12. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3, 9, 40, 63, 64, 145, 147, 152, 154, 158, 160, 161, 162, 163, 170, 172, 178, 179, 181, 183, 212, 214, 217, 218, 220, 237, 254, 276, 372, 373, 374(1), 374(2), 418, 419, 421, 422, 426, 429 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Kodekso papildymo 3(2), 160(1) straipsniais įstatymas. Valsybės žinios, 2011, Nr. 81-3965.
  13. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2010-02-10 aiškinamasis raštas Nr. 17.2.-2532, <http://www.google.lt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CCoQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.prokuraturos.lt%2FLinkClick.aspx%3Ffileticket%3DIrYrkPAOCQ%3D%26tabid%3D477&ei=1RU7UrjODtHJ0AWz9IHIBQ&usg=AFQjCNHsgIHrAVIJegwGdPlqicljIZxQ&bvm=bv.52288139,d.d2k>.
  14. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Valsybės žinios, 2002, Nr. 33-1014.

15. LR Konstitucinio teismo 2006-01-16 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 131 straipsnio 4 dalies (2001 m. rugsėjo 11 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 124 straipsnio 5 dalies (2003 m. balandžio 10 d., 2003 m. rugsėjo 16 d. redakcijos), 244 straipsnio 2 dalies (2003 m. balandžio 10 d., 2003 m. rugsėjo 16 d. redakcijos), 407 straipsnio (2003 m. birželio 19 d. redakcija), 408 straipsnio 1 dalies (2002 m. kovo 14 d. redakcija), 412 straipsnio 2 ir 3 dalių (2002 m. kovo 14 d. redakcija), 413 straipsnio 5 dalies (2002 m. kovo 14 d. redakcija), 414 straipsnio 2 dalies (2002 m. kovo 14 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir dėl pareiškėjo – Šiaulių rajono apylinkės teismo prašymų ištirti, ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 410 straipsnis (2002 m. kovo 14 d. redakcija) neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Valstybės žinios, 2006, Nr.7-254.
16. LR Konstitucinio Teismo 2011-04-07 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 168 straipsnio 4 dalies (2007 m. birželio 28 d. redakcija) nuostatos atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Valstybės žinios, 2011, Nr.42-1985.
17. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymas. Valstybės žinios, 1997, Nr. 2-16.
18. Spruogis, E. (2011). Dar kartą apie subjektyvias teises: subjektyvių teisių sampratos, jų santykio su objektyvia teise bei prigimties problemos. Jurisprudencija, 18(2), p.561–574.

THE ROLE OF PLAINTIFF TO APPEAL PROSECUTOR'S DECISION FOR PRE-TRIAL INVESTIGATION TERMINATION

Summary

The article analyses a legal regulation of the Article 214 of the Criminal Proceedings Code of the Republic of Lithuania that determines an order of pre-trial investigations' and accepted procedural decisions' termination. There is a problem raised that, accordingly to existing case-law, Part 7 of the article, it does not involve a plaintiff's procedural right of appealing prosecutor's decision of pre-trial investigation termination.

In authors' opinion current case-law does not confirm the real legislator's purpose and it suggests that an implementation of active civil society's participation in criminal proceedings is difficult to carry out.

Keywords: applicant, appeal against the pre-trial investigation, civil society activity in the process of criminal.

Informacija apie autoreis:

Lektorė **Iveta VITKUTĖ ZVEZDINIENĖ**, Kauno kolegijos Vadybos ir ekonomikos fakulteto Teisės katedra. Mokslinių tyrimų kryptys – teorinės ir praktinės baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso problemos. El. paštas: iveta.vitkute-zvezdiniene@go.kauko.lt.

Lektorė **Genovaitė ROČIENĖ**, Kauno kolegijos Vadybos ir ekonomikos fakulteto Teisės katedra. Mokslinių tyrimų kryptys – teorinės ir praktinės baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso problemos. El. paštas: genovaitė.rociene@go.kauko.lt.